

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

NIBIO RAPPORT 10 (79) 2015

Naturtypekartlegging av slåttemark på Schivevollen, Trondheim kommune

BOLETTE BELE

Avdeling for kulturlandskap og biomangfold, NIBIO

TITTEL/TITLE

Naturtypekartlegging av slåttemark på Schivevollen, Trondheim kommune

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Bolette Bele

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKT NR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:	
20.01.2016	10/79 2015	Åpen	10078	2015/1522	
ISBN-NR./ISBN-NO: 978-82-17-01541-3		ISBN DIGITAL VERSJON/ ISBN DIGITAL VERSION:	ISSN-NR./ISSN-NO: 2464-1162	ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES: 13	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:

Oppdragsgiver/Employer:

Program for lærerutdanning, NTNU

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Bård Knutsen

STIKKORD/KEYWORDS:

Slåttemark, utvalgt naturtype,
beitemarkssopp, rødlistearter

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

Avdeling for kulturlandskap og biomangfold

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Rapporten inneholder naturtypebeskrivelse for slåttemarka på Schivevollen, som ligger sør for Jonsvatnet i Trondheim kommune. Beskrivelsen er basert på tidligere registreringer utført av Planteforsk, som utarbeidde en skjøtelsesplan for området i 2005. I tillegg legges registreringer av beitemarkssopp utført av Trondheim Sopp- og Nyttevekstforening også til grunn for beskrivelsen og verdisettingen.

LAND/COUNTRY:

Norge

FYLKE/COUNTY:

Sør-Trøndelag

KOMMUNE/MUNICIPALITY:

Trondheim

STED/LOKALITET:

Schivevollen

GODKJENT /APPROVED

Knut Anders Hovstad

NAVN/NAME

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

Bolette Bele

NAVN/NAME

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

FORORD

På oppdrag av Program for lærerutdanning, NTNU, er det utført naturtypekartlegging av Schivevollen i Trondheim kommune. Kontaktperson hos oppdragsgiver har vært Bård Knutsen. Kjersti Misfjord har vært kontaktperson hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Kartleggingen er basert på tidligere registreringer gjennomført av Planteforsk i forbindelse med utarbeiding av en skjøtselsplan for området i 2005. I tillegg er registreringer av beitemarkssopp utført høsten 2015 også lagt til grunn for beskrivelsen. Registreringene av beitemarkssopp på vollen ble gjennomført av Anna Baadsvik og Tijana Gajic. Bård Knutsen har også bidratt med bilder fra lokaliteten.

Tusen takk til alle som har bidratt i oppdraget!

Kvithamar, 20.01.16

Bolette Bele

INNHOOLD

1	METODER	5
2	NATURTYPEBESKRIVELSE FOR SCHIVEVOLLEN.....	6
2.1	Områdebeskrivelse.....	6
2.2	Geografisk plassering og avgrensing av lokaliteten	9
2.3	Bilder fra lokaliteten.....	11
3	LITTERATUR	13

1 METODER

Naturtypebeskrivelsen er utarbeida i henhold til mal tilsendt fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Naturtypene klassifiseres og beskrives i henhold til DN Håndbok 13 (revidert versjon 2007). Aktuelle grunntyper i henhold til NiN 2.0 er også angitt (Halvorsen et al. 2015). Verdisettingen og vektingen av ulike parametere for slåttemark, følger Miljødirektoratets faktaark fra 2015 (upublisert, tilsendt fra Miljødirektoratet).

2 NATURTYPEBESKRIVELSE FOR SCHIVEVOLLEN

ID: Ny

Områdenavn: Schivevollen

Naturtype: Slåttemark, DO1

Verdisetting: B (viktig)

Registreringsdato: Bele, Rosef & Norderhaug (2005), Gajic & Baadsvik 2015

Stedkvalitet/ avgreningspresisjon: < 20 meter

2.1 Områdebeskrivelse

Innledning

Beskrivelsen er skrevet av Bolette Bele, NIBIO (08.12.2015), på oppdrag av Program for lærerutdanning og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Den er basert på skjøtelsesplanen som ble utarbeida for området (Bele, Rosef & Norderhaug 2005), og på registreringer av beitemarkssopp høsten 2015 (Gajic & Baadsvik 2015). Bilder er tatt av Bård Knutsen.

Beliggenhet og naturgrunnlag

Schivevollen er på 5, 2 dekar, og ligger i Haukås Statsallmenning, sør for Jonsvatnet i Trondheim kommune. Lokaliteten ligger like ved Hestsjøen, 300 meter over havet. Området hører til i den mellomboreale sonen (midtre barskogssone), og områdene omkring preges av barskog, myrer, vann og bekker. Lokaliteten hører til innenfor svakt oseanisk vegetasjonsseksjon. Bergartene består av sure vulkanske bergarter av granittisk sammensetning (rhyolitt-tuff). Løsmassene består av morenemateriale og myr (organisk materiale).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

I henhold til DN Håndbok 13 er naturtypen slåttemark (DO1). Slåttemarkene klassifiseres som sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for naturtyper (Lindgaard & Henriksen 2011). Den dominerende utformingen er DO104 (frisk fattigeng), og inneholder en rekke vanlige slåtte og beitebetinga arter. Etter NiN 2.0, er dette intermediær eng med klart hevdpreg (T32- C-4). Den gamle potetåkeren skiller seg klart ut fra resten av vollen, og kan klassifiseres som

sølvbunkeeng (utformingen D0103). Dette arealet er noe gjødselprega og domineres av sølvbunke. Etter NiN 2.0 er dette intermediaær eng med svakt preg av gjødsling (T32-C-6).

Artsmangfold

Forekomstene av karplanter på Schivevollen gjenspeiler den tidligere bruken og den forholdsvis kalkfattige berggrunnen i området. Det ble registrert: blåknapp, blåkoll, engfrytle, enghumleblom, firkantperikum, flekkmarihand, gjerdevikke, harerug, jonsokkoll, karve, kvitkløver, legeberonika, markjordbær, prestekrage, rød jonsolblom, engsyre, rødknapp, ryllik, skogstorkenebb, småengkall og tveskjeggveronika. Gras og starr registrert på vollen er: engkvein, engrapp, gulaks, markrapp, rødsvingel, slåtestarr bleikstarr og kornstarr. I 2015 ble det dessuten registrert 13 arter av beitemarkssopp. En av disse, røykkøllesopp er nær truet (NT). Øvrige arter som ble registrert er: tuekøllesopp, lutrødspore, stor melrødspore, bronserødspore, liten vokssopp, gul vokssopp, engvokssopp, honningsvokssopp, beiterødspore, stjernesporet rødspore, kritt vokssopp og kjeglevokssopp.

Bruk, tilstand og påvirkning

Schivevollen ble opprinnelig anlagt som seter, ei driftsform som kan føres tilbake til 1700-tallet. Fra 1847 ble det helårsdrift og fast bosetning, med grasproduksjon, litt grøntfôr og potetdyrking. I 1875 var det ei ku, 1 kalv, 3 sauer og 5 geiter. Lauv frå bjørk, rogn og selje var viktig tilleggspôr til utpå 1950-tallet. Drifta heldt fram til i 1953, med 1 ku og 5-6 sauer. Siste året med slått var i 1954. Siden den gang ble enga beita sporadisk av sau og storfe. Deler av grasvollen brant i 1959, en brann som spredte seg til toppen av lia før den ble slukket. Siden starten på 2000-tallet har Schivevollen blitt brukt til undervisningsformål gjennom skoleprosjektet "Schivevollen naturskole - en alternativ læringsarena" (drevet av Dragsten oppvekstsenter, Bratsberg skole og Solbakken skole). Nå drives prosjektet av Program for lærerutdanning (NTNU) og Solbakken skole, som leier området av Haukåsen allmenningsstyre. Aktiviteten er i avklart med grunneier som er Statsskog SF. Hele vollen ble slått i 2012, og to tredjedeler ble slått i 2014. Graset ble ikke fjerna disse sesongene. I 2015 ble en tredjedel av vollen slått, og graset fjerna i henhold til skjøtselsplanen. Det er gjennomført noe sporadisk hogst og rydding de siste 13 årene.

Fremmede arter

Ingen observert.

Skjøtsel og hensyn

For å ivareta det kulturbetinga arts mangfoldet og den karakteristiske jevne slåttmaksstrukturen bør vollen slås årlig og i henhold til tradisjonelt slåttetidspunkt. Graset bør bakketørkes et par dager og fjernes. Tiltak mot tette mosematter bør vurderes nærmere. Høstbeiting slik at etterveksten beites godt ned er gunstig. Kantsoner må holdes åpne. Lauvoppslag og eventuell gran som gir skygge inn i slåttemarka bør hogges.

Del av helhetlig landskap

Schivevollen ligger i et landskap som ellers er preget av skog og myr. Lokaliteten representerer en viktig del av et landskap der ressursutnyttelsen i utmarka tidligere var mer omfattende.

Verdibegrunnelse

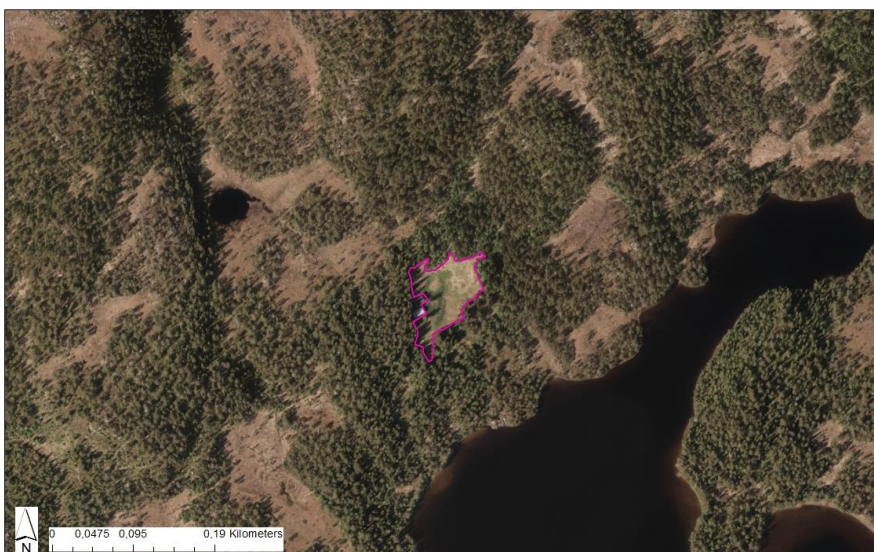
Lokaliteten gis verdi B (viktig). Med utgangspunkt i Fakta-ark fra Miljødirektoratet (2015) gis parameterne for slåttemark følgende vektning: størrelse- får høy vektning (areal over 1 dekar), typevariasjon- får lav-middels (antall grunntyper NiN), arts mangfold- får middels (forekomster av tyngdepunktarter, 1 rødlista beitemarkssopp, NT), tilstand – vurderes til middels (lite gjengroingspreg) og påvirkning- gis middels (gode forekomster av slåttefavoriserte arter, deler av arealet slås). Landskapsøkologi- gis lav vekt på grunn av lang avstand til nærmeste verdifulle kulturmark.

2.2 Geografisk plassering og avgrensning av lokaliteten

Schivevollen ligger Haukås Statsalmenning, i Trondheim kommune. Kartene nedenfor viser beliggenheten.

Figur 1. Lokaliteten ligger ved Hestsjøen, sør for Jonsvatnet i Trondheim kommune. Kartgrunnlag: Norge Digitalt.

Figur 2. Schivevollen ligger i et landskap preget av skog og myr. Kartgrunnlag: Norge digitalt.

Figur 3. Avgrensing av slåttemarka på Schivevollen. Kartgrunnlag: Norge Digitalt.

2.3 Bilder fra lokaliteten

Bildene nedenfor viser status og tilstand for slåttemarka på Schivevollen høsten 2015, etter at noe av arealet er slått.

Figur 4. Omtrent en tredjedel av slåttemarka på Schivevollen ble slått i 2015. Slåttemarka domineres av frisk fattig eng. Foto: Bård Knutsen.

Figur 5. Schivevollen omkranses av skog. Foto: Bård Knutsen.

Figur 6. Lauvoppslag og gran skygger noe inn i slåttemarka fra kantene. Foto: Bård Knutsen.

3 LITTERATUR

Bele, B., Rosef, L. & Norderhaug, A. 2005. Skjøtselsplan for Schivevollen, Trondheim kommune, Sør-Trøndelag. Grønn kunnskap e 9 (125).

Direktoratet for naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold. Håndbok 13 – 2. utgave 2006, oppdatert 2007.

Gajic, T. & Baadsvik, A. 2015. Rapport fra kartlegging av sopp på Schivevollen/Hestsjøen ved Jonsvatnet. Utført i forbindelse med etterutdanningskurs for soppkyndige i regi av Trondheim sopp- og nyttevekstforening 15. August 2015. Upublisert.

Gajic, T. & Baadsvik, A. 2015. Beitemarkssopp på Schivevollen. Kartlagt 26. September 2015. Upublisert.

Lindgaard, A. & Hensriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Miljødirektoratet 2015. Miljødirektoratets veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann. Utkast til faktaark 2015, kulturmark.

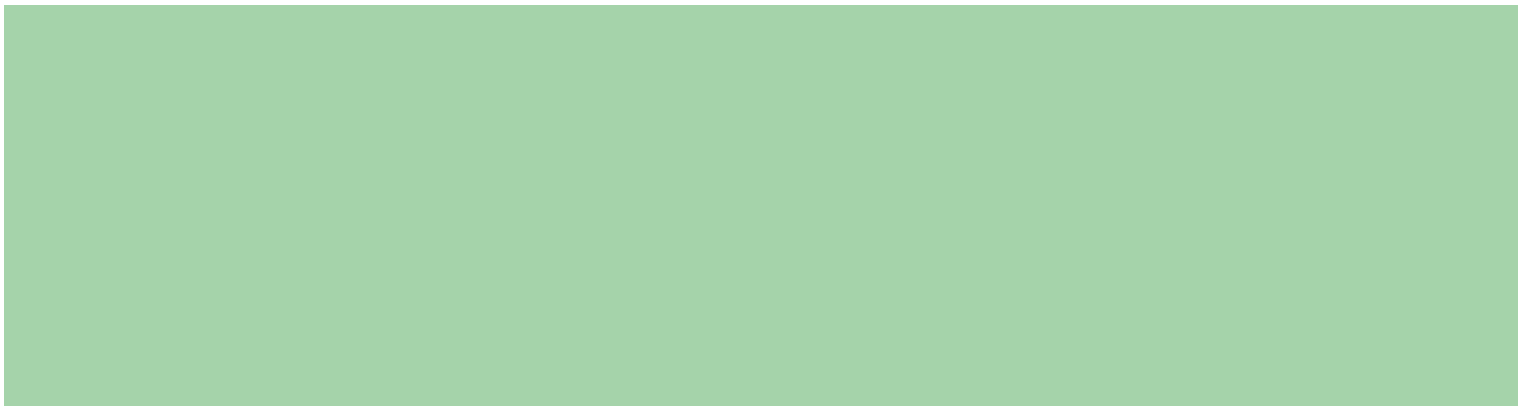

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter og et avdelingskontor i Oslo.

Forsidefoto: Bård Knutsen

nibio.no

